

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Neuvoston päätös yhteisön pelastuspalvelumekanismien perustamisesta (uudelleenlaadittu)”

KOM(2006) 29 lopullinen — 2006/0009 CNS

(2006/C 195/10)

Neuvosto päätti 7. maaliskuuta 2006 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 37 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellämämainitusta aiheesta.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 26. huhtikuuta 2006. Esittelijä oli María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 17.—18. toukokuuta 2006 pitämässään 427. täysistunnossa (toukokuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 144 ääntä puolesta ja 1 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti neuvoston päätökseen yhteisön pelastuspalvelumekanismista ja katsoo, että siinä otetaan yleisesti huomioon havainnot, jotka komitea esitti marraskuussa 2005 antamassaan lausunnossa⁽¹⁾ kyseisen mekanismin kehittämistä koskevasta tiedonannosta.

1.2 Komitea korostaa lisäksi, että yhteisön lainsäädännön yksinkertaistamismenetelmänä käytetty säädöksen uudelleen laatiminen lisää säädöksen tunnettuutta ja tehostaa pelastuspalvelusta vastaavien kansallisten viranomaisten toimintaa niiden pannaessa säädöstä täytäntöön. Näin säädös toimii entistä paremmin sekä luonnonkatastrofien että ihmisten toiminnasta aiheutuvien hätätilanteiden sattuessa.

1.3 Mekanismin vahvistaminen laajentamalla toimivaltuuksia ja ennen kaikkea lisäämällä ja tehostamalla välineitä parantaa mekanismin toimivuutta sekä yhteisön alueella että sen ulkopuolella. On hyvin tärkeää, että mainitaan tarve sovittaa mekanismi yhteen YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikön OCHA:n hallinnoiman vastaavan mekanismin kanssa. Komitea katsoo kuitenkin, että mekanismi olisi ulotettava kattamaan myös katastrofialueilla toimiva Punainen Risti ja hallituksesta riippumattomat järjestöt ja mekanismilla olisi koordinoitava vapaaehtoistyöntekijöitä, joiden panos on katastrofin sattuessa tärkeä.

1.4 Mekanismin moitteettoman toiminnan kannalta on keskeistä, että siihen varataan riittävät määrärahat. Joustava toiminta edellyttää tiedonkulun tehostamista, kuljetuskaluston saatavuutta, asiantuntijoiden perehdyttämisvalmiutta jne. Koska kysymys on ETSK:n mielestä ratkaisevan tärkeä, komitea painottaa määrärahatarvetta. Komitea katsoo, että komission on saatava määrärahat käyttöönsä ja vaadittava jäsenvaltioita noudattamaan samoja talousarviovelvoitteita, jotta pelastuspalvelujärjestelmä toimisi odotetusti.

⁽¹⁾ ETSK:n lausunto CESE 1491/2005, 14. joulukuuta 2005, EUVL C 65, 17.3.2006, s. 41.

2. Johdanto

2.1 Yhteisön pelastuspalvelumekanismi otettiin käyttöön vuonna 1981,⁽²⁾ ja se on yhdessä pelastuspalvelun toimintaohjelman⁽³⁾ kanssa palvellut kaikki nämä vuodet pelastuspalvelun käynnistämistä ja koordinoimista EU:ssa ja unionin ulkopuolella. Mekanismista vuosien varrella saadut kokemukset ovat osoittaneet, että järjestelmää on parannettava. Tämä ilmeni ennen kaikkea neuvoston ja Euroopan parlamentin arvioissa mekanismin toimivuutta unionissa ja unionin ulkopuolella sattuneiden hätätilanteiden yhteydessä.

2.2 Komissio laati mekanismin tehostamiseksi tiedonannon⁽⁴⁾, jossa ehdotettiin parannuksia ensi sijassa seuraaviin seikkoihin:

- Tehostetaan yhteisön ja jäsenvaltioiden pelastuspalvelumekanismien koordinoimista sekä sovitetaan mekanismi entistä paremmin kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien toimintaan.
- Kehitetään joukkojen valmiuksia ja kiinnitetään erityistä huomiota nopean toiminnan yksiköiden perustamiseen. Luodaan kaikkiin jäsenvaltioihin valmiusyksiköitä, jotka ovat valmiit toimimaan EU:ssa ja unionin ulkopuolella.
- Analysoidaan ja arvioidaan kunkin katastrofitilanteen tarpeet hälytysjärjestelmän avulla, jossa hyödynnetään yhteisen hätäviestintä- ja tietojärjestelmän CECIS:n välineitä.
- Vahvistetaan logistista perustaa.

⁽²⁾ Päätös 2001/792/EY, Euratom.

⁽³⁾ Neuvoston 9. joulukuuta 1999 tekemä päätös 1999/847/EY.

⁽⁴⁾ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Yhteisön pelastuspalvelumekanismien kehittäminen, KOM(2005) 137 lopullinen.

2.3 ETSK antoi lausunnon⁽⁹⁾ edellä mainitusta tiedonannosta. Komitea piti kehittämisehdotusta myönteisenä, mutta katsoi, että eräitä toimenpiteitä voidaan muuttaa ja ottaa huomioon mekanismeista saadut kokemukset etenkin Aasiassa jokin aika sitten sattuneiden katastrofien avustustoiminnan valossa. Komitea teki lausunnossaan komissiolle seuraavat ehdotukset mekanismin toiminnan tehostamiseksi:

- Tehostetaan yhteistä hätäviestintä- ja tietojärjestelmää (CECIS) siten, että siitä tehdään satelliittiyhteyksiin perustuva järjestelmä. Näin saadaan enemmän tietoa hätätilanteista, ja käytettävissä olevien tietojen ansiosta kalusto ja henkilöstö voidaan kohdentaa aiempaa paremmin tehtäviinsä.
- Otetaan toimintayksiköiden koulutuksessa huomioon kielten opiskelu. Lisäksi todettiin, että katastrofialueilla toimiva EU:n henkilöstö on varustettava näkyvin tunnuksin.
- Varataan toimintaan sen edellyttämät, mekanismin avulla koordinoitavat vähimmäisresurssit, jotka sovitetaan puolestaan YK:n mekanismiin. Komitea katsoi lausunnossaan, että on perustettava ympärivuorokautisessa toimintavalmiudessa oleva keskitetty tekninen toimintaryhmä. Sille on osoitettava riittävät määrärahat, joiden turvin se voi toimia mahdollisimman tehokkaasti.
- Varataan mekanismin käyttöön oma viestintä- ja kuljetuskalusto.

3. Huomioita ehdotuksesta

3.1 Nyt ehdotettu uudelleen laadittu neuvoston päätös, jolla yhdistetään yhdeksi tekstiksi aiempi 23. lokakuuta 2001 annettu päätös ja edellä mainittu tiedonanto, vastaa komission käynnistämää lainsäädännön yksinkertaistamisohjelmaa. Käytetty uudelleenlaadintamenettely parantaa päätöksen täytäntöönpanoa sekä itse mekanismia että pelastuspalvelusta vastaavia jäsenvaltioiden viranomaisia silmällä pitäen. Uudelleen laatiminen on myös parantanut tuntuvasti päätöksen sisältöä. Kehitystä on tapahtunut sekä yhteisön pelastuspalvelumekanismiin toimintaa koskevissa säännöksissä että mekanismin toimintakyvyn mahdollistavia välineitä koskevissa säännöksissä.

3.2 ETSK suhtautuu aloitteeseen myönteisesti, sillä se selkeyttää yhteisössä ja sen ulkopuolella annettavan katastrofiavun koordinoinnista vastaavan elimen tehtävää erityisesti siksi, että mekanismin toimintakenttä ulotetaan nyt kattamaan toisaalta ihmisten toiminnasta aiheutuvat hätätilanteet eli terrori-iskut ja toisaalta onnettomuuksista aiheutuva meren pilaantuminen.

3.3 Komitea pitää edellä mainittuakin seikkaa tärkeämpänä sitä, että päätösehdotukseen on sisällytetty eräitä mekanismin kehittämiseen tähtäviä näkökohtia, joita komitea pyysi harkitsemaan vuonna 2005 antamassaan lausunnossa. Mainittakoon erityisesti se, että 2 artiklaan on lisätty sotilaalliset voimavarat ja valmiudet, joita voidaan käyttää pelastuspalvelun tukena. Komitea katsoo niiden olevan usein välttämättömiä nopean ja tehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Säädökseen on sisällytetty myös toinen komitean suositus eli kuljetus-, logistiikka- ja muiden tukijärjestelyjen luominen yhteisön tasolla.

3.4 Komitea toistaa olevansa komission kanssa yhtä mieltä mekanismin alaisuudessa toimivien pelastuspalveluyksiköiden perustamisesta jäsenvaltioihin ja niiden liittämisestä CECIS-järjestelmään siten, että ne ovat nopean hälytysjärjestelmän avulla toimintavalmiudessa asianmukaisine kalustoineen lisäkuljetuskalusto mukaan luettuna.

3.5 Päätökseen on lisätty muutos, jota ei mainita tiedonannossa. Se koskee pelastustoimia yhteisön alueen ulkopuolella. Muutoksen mukaan EU:n neuvoston puheenjohtajavaltio ottaa yhteyttä hätätilanteesta kärsivään maahan, vaikka tiedot katastrofista saadaan CECIS-järjestelmän kautta ja komissio kokoaa operatiivisesta koordinoinnista vastaavan koordinoitiryhmän, joka puolestaan koordinoi toimintaa YK:n kanssa. Komitean mielestä on tärkeää, että EU:n korkean tason edustus on mukana yhteisön pelastuspalvelumekanismiin toiminnassa. Siksi ETSK kehottaa EU:n ulkopoliittista edustajaa osallistumaan toimiin. Komitea ei kuitenkaan pidä lopulta ehdotettua järjestelmää kaikilta osin toimivana.

3.6 On tärkeää korostaa uutta artiklaa 10. Siinä todetaan yhteisön mekanismin täydentävän jäsenvaltioiden pelastuspalvelua ja säädetään, että sitä voidaan tukea hankkimalla lisää kuljetuskalustoa ja hankkimalla käyttöön pelastuspalveluyksiköitä ja -ryhmiä, jotka voivat toimia katastrofialueella.

3.7 Päätöksen 13 artiklassa säädetään, että komissio laatii täytäntöönpanosääntöjä kaikista päätöksen toimenpiteistä, erityisesti avustustoimia varten käytettävissä olevista voimavaroista, yhteisestä hätäviestintä- ja tietojärjestelmästä, asiantuntijaryhmistä, asiantuntijoiden perehdyttämisestä ja kaikista muista tukijärjestelyistä. ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että asianmukaisten resurssien tarve myönnetään. Komitea katsoo kuitenkin, että resurssien määrä olisi arvioitava, jotta mekanismi voi toimia kaikilla sille osoitetuilla osa-alueilla.

Bryssel 17. toukokuuta 2006.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Anne-Marie SIGMUND*

⁽⁹⁾ Katso alaviite 1.